

Sygn. akt III Ca 937/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędziowie: SO Gabriela Sobczyk

SR del. Roman Troll (spr.)

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2014 r. na rozprawie

sprawy z wniosku R. K.

z udziałem J. K.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy i uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 12 marca 2014 r., sygn. akt I Ns 261/11

postanawia:

I. z apelacji wnioskodawcy zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

1. w punkcie IV. i V. poprzez ich uchylenie,

2. w punkcie VI. ustalić, że wysokość nakładów poniesionych przez wnioskodawcę z majątku osobistego na majątek wspólny wynosi 48.494,16zł (czterdzieści osiem tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt cztery złote i szesnaście groszy),

3. w punkcie VII. ustalić, że wysokość nakładów poniesionych przez uczestniczkę z majątku osobistego na majątek wspólny wynosi 105.153,18zł (sto pięć tysięcy sto pięćdziesiąt trzy złote i osiemnaście groszy),

4. w punkcie VIII. zasądzić od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 55.289,99zł (pięćdziesiąt pięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem dopłaty i zwrotu nakładów płatną w terminie do 31 sierpnia 2015r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności,

5. w punkcie IX. poprzez jego uchylenie,

6. w punkcie X. nakazać pobrać od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 1.453,60zł (tysiąc czterysta pięćdziesiąt trzy złote i sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu wydatków,

7. poprzez dodanie punktu XII. o treści: oddalić wniosek wnioskodawcy o zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki postępowania zwrotu kosztów postępowania;

II. odrzucić apelację wnioskodawcy w części zaskarżającej rozstrzygnięcie zawarte w punkcie XI. zaskarżonego postanowienia;

III. oddalić apelację wnioskodawcy w pozostałej części;

IV. oddalić apelację uczestniczki postępowania.

SSR del. Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Cz 937/14

UZASADNIENIE

Dnia 6 kwietnia 2011 r. wnioskodawca R. K. wniósł o podział majątku wspólnego jego i uczestniczki postępowania J. K. oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka postępowania także wniosła o podział majątku wspólnego, ale zakwestionowała wartości składników majątku oraz wniosła o dokonanie ich podziału w sposób podany we wniosku.

Zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka wnieśli o rozliczenie nakładów z majątków osobistych na majątek wspólny.

Sąd Rejonowy w Raciborzu ustalił następujący stan faktyczny:

Małżeństwo wnioskodawcy R. K. i uczestniczki postępowania J. K. zostało rozwiązane przez rozwód prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku z dnia 6 września 2010 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II RC 39/10. Nie zawierali oni umów majątkowych małżeńskich.

W skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki wchodzi: prawo własności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Nowym Targu prowadzi KW Nr (...) o wartości 17 120 zł, samochód osobowy marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 6 000 zł, spółdzielcze własnościowe prawo do garażu numer (...) położonego w R. przy ulicy (...), znajdujące się w zasobach SM (...) w R. o wartości 16 069 zł, prawo własności nieruchomości położonej przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Raciborzu prowadzi KW Nr (...) o wartości 14 000 zł, prawo własności nieruchomości tj. lokalu mieszkalnego położonego przy ulicy (...) w R., dla którego Sąd Rejonowy w Raciborzu prowadzi KW Nr (...) o wartości 220 428 zł.

Z garażu położonego przy ul. (...) w R. nie korzysta ani wnioskodawca ani uczestniczka. Z garażu przy ul. (...) korzysta wnioskodawca.

Wnioskodawca i uczestniczka posiadali lokatę w G. (...) Banku na kwotę 40 000 zł założoną w trakcie trwania małżeństwa. Wnioskodawca przekazał uczestniczkę kwotę 20 000 zł w trakcie trwania ich małżeństwa.

Przed zawarciem związku małżeńskiego z wnioskodawcą uczestniczka posiadała spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), a wnioskodawca posiadał spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...). Po zawarciu związku małżeńskiego wnioskodawca i uczestniczka otrzymali przydział na mieszkanie spółdzielcze lokatorskie przy ul. (...) w R., w związku z czym uiszcili wkład lokatorski po denominacji w kwocie 2 536 zł. Na zapłatę tego wkładu na mieszkanie przy ul. (...) w R. został przeznaczony przedmałżeński wkład lokatorski uczestniczki z mieszkania przy ul. (...) w wysokości po denominacji w kwocie 2 088,90 zł oraz wkład mieszkaniowy wnioskodawcy z jego mieszkania przy ul. (...) w R. po denominacji w wysokości 1 220,80 zł. Nadwyżka wkładu w kwocie 773,60 zł została zwrócona wnioskodawcy i uczestniczkę. Uczestniczka uiszcila ze swojego przedmałżeńskiego majątku osobistego na zapłatę wkładu lokatorskiego na mieszkanie położone przy ul.

(...) kwotę 1 702 zł (2 088,80 zł - 386,80 zł). W dniu 14 kwietnia 1998 r. mieszkanie położone przy ul. (...) zostało przekwalifikowane z lokatorskiego na własnościowe. W dacie przekwalifikowania lokatorskiego prawa do mieszkania przy ul. (...) na prawo własnościowe, wymagany wkład budowlany na to mieszkanie wynosił 39 561,60 zł, na co składała się kwota 27 352,89 zł stanowiąca równowartość zwaloryzowanego wkładu mieszkaniowego posiadanego przez strony z tytułu prawa lokatorskiego oraz kwota

12 208,71 zł, którą małżonkowie mieli uzupełnić tytułem dopłaty do wkładu budowlanego, przy czym przy jednorazowej wpłacie SM (...) w R. zastosowała 40% upust. Realnie wnioskodawca i uczestniczka zapłacili kwotę 7 325,23 zł tytułem dopłaty na wkład budowlany.

W dniu 16 lipca 1998 r. sprzedali lokal mieszkalny przy ul. (...) za cenę 58 000 zł, a w dniu 3 sierpnia 1998 r. nabyli lokal mieszkalny położony w R. przy ul. (...) za cenę 60 000 zł, na zapłatę którego złożyła się kwota 58 000 zł pochodząca ze sprzedaży lokalu mieszkalnego przy ul. (...) oraz kwota 2 000 zł z zaciągniętego kredytu.

W styczniu 2010 r. wnioskodawca wyprowadził się z lokalu mieszkalnego przy ul. (...). W lokalu tym mieszka uczestniczka z ich synem W., który obecnie studiuje. Uczestniczka od listopada 2010 r. (po ustaniu wspólności ustawowej) do lutego 2014 r. samodzielnie opłacała podatki, opłaty za użytkowanie wieczyste, opłaty za eksploatację mieszkania i opłaty za fundusz remontowy za lokal przy ul. (...) w R.. Za ten okres uczestniczka zapłaciła 8 164,86 zł.

Wnioskodawca utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę w kwocie 3 300 zł miesięcznie minus 1 200 zł alimentów. To jest jego jedyny dochód. Mieszka on obecnie z drugą żoną, która ma swoje dochody i łoży na wspólne gospodarstwo. Pomaga on drugiej żonie spłacać kredyt na dom. Pozostaje z nią we wspólności ustawowej.

Uczestniczka utrzymuje się z alimentów i z pomocy rodziców, nie pracuje, nie jest zarejestrowana jako bezrobotna. Czynsz za mieszkanie płacą jej rodzice. Uczestniczka ma nadzieję, że znajdzie pracę, a rodzice pomogą jej spłacić wnioskodawcę.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w Raciborzu dnia 12 marca 2014 r. postanowił:

I. ustalić, że w skład małżeńskiego majątku wspólnego R. K. i J. K. wchodzi następujące składniki majątkowe:

1. prawo własności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Nowym Targu prowadzi KW Nr (...) o wartości 17 120,00 zł,
2. samochód osobowy marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 6 000 zł,
3. spółdzielcze własnościowe prawo do garażu numer (...) położonego w R. przy ulicy (...), znajdujące się w zasobach SM (...) w R. o wartości 16 069 zł,
4. prawo własności nieruchomości położonej przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Raciborzu prowadzi KW Nr (...) o wartości 14 000 zł,
5. prawo własności nieruchomości tj. lokalu mieszkalnego położonego przy ulicy (...) w R., dla której Sąd Rejonowy w Raciborzu prowadzi KW Nr (...) o wartości 220 428 zł,

II. ustalić, że udziały stron w majątku wspólnym są równe,

III. dokonać podziału małżeńskiego majątku wspólnego stron w ten sposób, że

1. wnioskodawcy R. K. przyznać przedmioty majątkowe opisane w punkcie I.1 do I.4 postanowienia,
2. uczestniczce J. K. przyznać przedmiot majątkowy opisany w punkcie I.5 postanowienia,

IV. ustalić, że wysokość spłaty wnioskodawcy R. K. tytułem udziału w majątku wspólnym stron wynosi 110 214 zł,

- V. ustalić, że wysokość spłaty uczestniczki J. K. tytułem udziału w majątku wspólnym stron wynosi 26 594,50 zł,
- VI. ustalić, że wysokość nakładów poniesionych przez wnioskodawcę R. K. z majątku osobistego na majątek wspólny stron wynosi 54 313,45 zł,
- VII. ustalić, że wysokość nakładów poniesionych przez uczestniczkę J. K. z majątku osobistego na majątek wspólny stron wynosi 101 141,39 zł,
- VIII. zasądzić od uczestniczki J. K. na rzecz wnioskodawcy R. K. kwotę 60 205,53 zł tytułem spłaty udziału wnioskodawcy R. K. w majątku wspólnym oraz tytułem rozliczenia nakładów poniesionych przez strony z majątków osobistych na majątek wspólny stron,
- IX. rozłożyć uczestniczkę J. K. kwotę 60 205,53 zł na 120 kolejne miesięczne raty, płatne w kwocie po 501,71 zł w terminie do 10 dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, pierwsza rata płatna w terminie miesiąca od dnia prawomocności postanowienia,
- X. nakazać pobrać od wnioskodawcy R. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 2 607,19 zł tytułem zwrotu poniesionych wydatków na wynagrodzenia biegłych,
- XI. nakazać pobrać od uczestniczki J. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 300 zł tytułem zwrotu poniesionych wydatków na wynagrodzenia biegłych.

Postanowienie to Sąd Rejonowy oparł na przepisach art. 46 kro w związku z art. 1037 kc oraz art. 31 kro, art. 45 § 1 kro, art. 212 § 2 kc, art. 1035 kc oraz art. 481 § 1 i 2 kc oraz wskazał, że w skład majątku wspólnego stron weszły wszystkie przedmioty wymienione w punkcie

I postanowienia i było to bezsporne; nie rozliczał również jako składnika majątku wspólnego stron oszczędności w kwocie 40 000 zł zgromadzonych przez strony na lokacie w G. (...) Banku, albowiem wnioskodawca i uczestniczka dokonali już rozliczenia tych oszczędności przez ich podział fizyczny.

Sąd Rejonowy podkreślił, że wnioskodawca i uczestniczka byli zgodni co do sposobu podziału majątku wspólnego oprócz sposobu podziału garażu przy ul. (...); garaż ten jednak przyznał wnioskodawcy uznając, że przyznanie tego składnika majątkowego uczestniczkę powiększyłoby jeszcze wysokość spłaty należnej od niej na rzecz wnioskodawcy, co przy bardzo trudnej sytuacji majątkowej uczestniczki mogłoby spowodować pokrzywdzenie wnioskodawcy. Ponadto wskazał, że z tego garażu nikt nie korzysta, a uczestniczka nie wykazała, żeby garaż ten był jej potrzebny, zaś to wnioskodawca jeździ samochodem i korzysta z garażu.

Sąd Rejonowy ustalił, że wysokość spłaty wnioskodawcy R. K. tytułem udziału w majątku wspólnym stron wynosi 110 214 zł (220 428 zł/2) oraz ustalił, że wysokość spłaty uczestniczki J. K. tytułem udziału w majątku wspólnym stron wynosi

26 594,50 zł (53 189 zł/2), a wysokość nakładów poniesionych przez uczestniczkę J. K. z majątku osobistego na majątek wspólny stron wynosi 101 141,39 zł, zaś wysokość nakładów poniesionych przez wnioskodawcę R. K. z majątku osobistego na majątek wspólny stron wynosi 54 313,45 zł, albowiem zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka przed zawarciem związku małżeńskiego posiadali spółdzielcze lokatorskie prawa do lokali mieszkalnych położonych w R. przy ul. (...), a następnie za wkłady na te mieszkania nabyli spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), które następnie przekształcono na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i po sprzedaży nabyli lokal mieszkalny położony w R. przy ul. (...). Uczestniczka uściła ze swojego przedmałżeńskiego majątku osobistego na zapłatę wkładu lokatorskiego na mieszkanie położone przy ul. (...) kwotę 1 702 zł (2 088,80 zł - 386,80 zł), co stanowiło 63,12% tego wkładu. W dacie przekształcenia prawa lokatorskiego na własnościowe w zwaloryzowanej wartości wkładu mieszkaniowego w wysokości 27 352,89 zł mieściły się środki finansowe w wysokości 17 265,14 zł stanowiące majątek osobisty uczestniczki (63,12% z kwoty 27 352,89 zł), co z kolei stanowiło 43,64% całkowitej wartości wkładu budowlanego na to mieszkanie. W tym stanie rzeczy w dacie przekształcenia prawa do przedmiotowego mieszkania z lokatorskiego na własnościowe 43,64%

środków przeznaczonych przez strony na to przekształcenie pochodziło z przedmałżeńskiego majątku osobistego uczestniczki. Tak zatem 43,64% z kwoty 58 000 zł daje sumę 25 311,20 zł, jako równowartość środków pochodzących z przedmałżeńskiego majątku osobistego uczestniczki w dacie sprzedaży tego lokalu, a z kolei kwota 25 311,20 zł stanowi 42,18% sumy 60 000 zł, którą zapłacili za mieszkanie przy ul. (...). Nabycie mieszkania przy ul. (...) zostało sfinansowane w 42,18% ze środków pochodzących z przedmałżeńskiego majątku osobistego uczestniczki. Tak zatem nakłady uczestniczki z majątku osobistego na nabycie wspólnego mieszkania przy ul. (...) wynoszą 42,18% aktualnej wartości lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w R., która wynosi 220 428 zł, co daje kwotę 92 976,53 zł ($220\,428\text{ zł} \times 42,18\%$). Równocześnie nabycie mieszkania przy ul. (...) zostało sfinansowane w 24,64% ze środków pochodzących z przedmałżeńskiego majątku osobistego wnioskodawcy. Tak zatem nakłady wnioskodawcy z majątku osobistego na nabycie wspólnego mieszkania przy ul. (...) wynoszą 24,64% aktualnej wartości lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w R., która wynosi 220 428 zł, co daje kwotę 54 313,45 zł ($220\,428\text{ zł} \times 24,64\%$). Z kwoty 54 313,45 zł wnioskodawca może rozliczyć połowę, czyli 27 156,72 zł, ponieważ udziały stron w majątku wspólnym są równe.

Oprócz nakładów w kwocie 92 976,53 zł uczestniczka poniosła nakłady w kwocie 8 164,86 zł tytułem podatków, opłat za użytkowanie wieczyste, opłat za eksploatację mieszkania i opłat za fundusz remontowy za lokal przy ul. (...) w R. od listopada 2010 r. (po ustaniu wspólności ustawowej stron) do lutego 2014 r., które samodzielnie opłacała. Jako że wnioskodawca od stycznia 2010 r. nie mieszka przy ul. (...), rozliczono jedynie opłaty za eksploatację lokalu według stawek wskazanych na zestawieniach z kart 434-436 oraz opłaty za fundusz remontowy (według wysokości wskazanej w dowodach wpłat- k.437-k.442), jak również podatki od nieruchomości i opłaty za użytkowanie wieczyste (w wysokości wskazanej w dowodach wpłat). Nie rozliczono jako nakładów z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny stron opłat ponoszonych przez uczestniczkę na c.o., wodę, ścieki i wywóz nieczystości, są to bowiem opłaty, których nie może ponosić osoba niezamieszkująca w lokalu, a co za tym idzie niekorzystająca z lokalu. Łącznie zatem uczestniczka poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny stron w kwocie 101 141,39 zł (8 164,86 zł + 92 976,53 zł), z czego uczestniczka może rozliczyć połowę, tj. kwotę 50 570,69 zł ($101\,141,39\text{ zł}/2$), ponieważ udziały stron w majątku wspólnym są równe.

Sąd Rejonowy zasądził od uczestniczki J. K. na rzecz wnioskodawcy R. K. kwotę 60 205,53 zł tytułem spłaty udziału wnioskodawcy R. K. w majątku wspólnym oraz tytułem rozliczenia nakładów poniesionych przez strony z majątków osobistych na majątek wspólny stron. Kwota ta została obliczona w następujący sposób: spłata dla wnioskodawcy wynosi 110 214 zł, a dla uczestniczki 26 594,50 zł. Po potrąceniu z kwotą mniejszą spłata dla wnioskodawcy wynosi 83 619,50 zł ($110\,214\text{ zł} - 26\,594,50\text{ zł}$). Od kwoty 83 619,50 zł odjęto kwotę 50 570,69 zł stanowiącą połowę nakładów poniesionych przez uczestniczkę na majątek wspólny stron, co daje kwotę 33 048,81 zł. Do tej kwoty dodano kwotę 27 156,72 zł, czyli połowę nakładów poniesionych przez wnioskodawcę, co daje kwotę 60 205,53 zł. Przy rozłożeniu tej kwoty na raty Sąd Rejonowy wskazał, że uczestniczka nie jest w żaden inny sposób w stanie spłacić wnioskodawcę, gdyż j sytuacja jest bardzo trudna: utrzymuje się z alimentów i może liczyć na pomoc swoich rodziców; dlatego też tylko rozłożenie spłaty ma maksymalną ilość rat daje uczestniczkę realną szansę spłaty wnioskodawcy, który ma o wiele lepszą sytuację finansową niż uczestniczka, ponieważ posiada stałe zatrudnienie.

Sąd Rejonowy nakazał pobrać od wnioskodawcy R. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 2 607,19 złotych tytułem zwrotu poniesionych wydatków na wynagrodzenia biegłych rzeczoznawców majątkowych, a od uczestniczki nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Raciborzu kwotę 300 zł z tego tytułu. Uczestniczka została zwolniona od kosztów sądowych ponad kwotę 300 zł (k.137), tak zatem nie mogła zostać obciążona taką samą kwotą wydatków jak wnioskodawca.

Apelację od tego postanowienia złożył wnioskodawca zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, a zarzucił sprzeczność ustaleń faktycznych z zebrany materiałem dowodowym, gdyż niewłaściwie oceniono wysokość nakładów wnioskodawcy i uczestniczki na majątek wspólny, co doprowadziło do ustalenia za niskiej spłaty. Zarzucił także naruszenia przepisów postępowania poprzez niewłaściwe ustalenie terminu spłaty poprzez raty rozłożone na 10 lat, a także przekroczenie swobodnej oceny dowodów we wskazaniu kto korzysta, a kto nie korzysta z garażu, dokonanie rozliczenia nakładów uczestniczki na

opłaty i podatki w sposób nieuwzględniający procentu udziału w mieszkaniu, brak wyjaśnienia podstawy prawnej postanowienia oraz rozłożenie na raty bez zabezpieczenia hipotecznego dla wnioskodawcy.

Apelację od tego postanowienia w części dotyczącej przyznania wnioskodawcy garażu położonego przy ul. (...) złożyła uczestniczka wnosząc o przyznanie jej tego garażu, a co za tym idzie zwiększenie kwoty poszczególnych rat, a zarzuciła niezgodność ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym poprzez przyjęcie, że przyznanie jej tego garażu powiększy wysokość należnej od niej spłaty i błędne przyjęcie, że wnioskodawca korzysta z tego garażu. Ewentualnie wniosła o uchylenie tego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie odwoławczej wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji uczestniczki, a uczestniczka wniosła o oddalenie apelacji wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w zakresie składników majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki oraz ich wartości są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje jej za własne.

Sąd Rejonowy także w sposób prawidłowy ustalił, że zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka dokonali nakładów z majątków osobistych na majątek wspólny i te ustalenia Sąd Okręgowy także uznaje za własne, z tym jednak zastrzeżeniem, że wyliczona przez Sąd Rejonowy wysokość tych nakładów nie jest prawidłowa, albowiem uregulowany z majątków osobistych wkład mieszkaniowy co do spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...) wynosił 2 536 zł z czego uczestniczka poniosła go w wysokości 1 702 zł z majątku osobistego (co stanowi 67% całego wkładu, a nie jak nieprawidłowo wskazuje Sąd Rejonowy 63,12%), a wnioskodawca w wysokości 834 zł (co stanowi 33% całego wkładu). Te nieprawidłowości doprowadziły do niewłaściwego ustalenia procentowego udziału majątków osobistych byłych małżonków w majątku wspólnym, gdyż w rzeczywistości wymagany wkład budowlany związany z przekształceniem spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu (R., ul. (...)) wynoszący 39 561,60 zł /k. 227/ został pokryty w kwocie 27 352,89 zł z poprzedniego wkładu mieszkaniowego już zwaloryzowanego, przy czym 67% tej kwoty (18 326,44 zł) stanowi udział sfinansowany z majątku osobistego uczestniczki, a 33% (9 026,45 zł) z majątku osobistego wnioskodawcy. Te ostatnie kwoty z kolei stanowią odpowiednio udział w 46% majątku osobistego uczestniczki we wkładzie budowlanym (18 326,44 zł/39 561,60 zł) oraz w 23% z majątku osobistego wnioskodawcy (9 026,45 zł/39 561,60 zł). Ten lokal ostatecznie byli małżonkowie sprzedali za 58 000 zł i tą kwotę przeznaczili na zakup lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), który nabyli za 60 000 zł. Udział majątku osobistego uczestniczki w tych 58 000 zł wynosi 46%, czyli 26 680 zł, a udział majątku osobistego wnioskodawcy 23%, czyli 13 340 zł. Te udziały stanowią odpowiednio 44% co do uczestniczki i 22% co do wnioskodawcy w części dotyczącej udziału majątków osobistych w nabyciu lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), a przy wartości tego lokalu ustalonej na 220 428 zł daje to odpowiednio kwoty 96 988,32 zł (44% z 220 428 zł) w zakresie majątku osobistego uczestniczki i 48 494,16 zł (22% z 220 428 zł) w zakresie majątku osobistego wnioskodawcy. Dodatkowo kwota 8 164,86 zł stanowi wydatki uczestniczki na mieszkanie dokonane już po orzeczeniu rozwodu w zakresie opłat na fundusz remontowy oraz zaliczkę eksploatacyjną (lokal mieszkalny położony w R. przy ul. (...)) oraz z tytułu podatków i opłat za użytkowanie wieczyste; połowa tych wydatków – 4 082,43 zł – musi jej być zwrócona przez wnioskodawcę, albowiem współwłaścicielami prawa, którego te opłaty dotyczą pozostawali oni w częściach równych (po połowie). Dlatego też suma nakładów z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny wynosi 105 153,18 zł (96 988,32+8 164,86).

Cały majątek wspólny wnioskodawcy i uczestniczki jest wartości 273 617 zł, z czego wnioskodawcy przyznano przedmioty o wartości 53 189 zł, a więc wnioskodawczyni musi dopłacić mu kwotę 83 619,50 zł, gdyż przyznano jej prawo własności nieruchomości (lokalu mieszkalnego) o wartości 220 428 zł. Jednakże połowa wartości nakładów wnioskodawczyni na majątek wspólny, które ma jej zwrócić uczestnik wynosi 48 494,16 zł, drugą część tych nakładów wnioskodawczyni otrzymała w rozliczeniu majątku wspólnego; dodatkowo wnioskodawca musi zwrócić wnioskodawczyni połowę wydatków dokonanych na lokal mieszkalny po orzeczeniu rozwodu

(4 082,43 zł); łącznie więc wnioskodawca ma zwrócić uczestniczce kwotę 52 576,59 zł. Natomiast także uczestniczka musi zwrócić wnioskodawcy połowę jego nakładów na majątek wspólny (24 247,08 zł), gdyż drugą ich część otrzymał on w rozliczeniu majątku wspólnego. Wnioskodawca powinien więc otrzymać od uczestniczki kwotę 107 866,58 zł, ale powinien jej zwrócić kwotę 52 576,59 zł, czyli ostatecznie uczestniczka powinna zapłacić wnioskodawcy kwotę 55 289,99 zł (107 866,58 – 52 576,59). Jest to kwota z tytułu rozliczenia nakładów oraz dopłat.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy dokonał podziału majątku wnioskodawcy i uczestniczki, a żądanie uczestniczki przyznania jej oprócz najwartościowszego składnika majątku (mieszkania) także garażu nie mogło zostać uwzględnione. Należy bowiem zauważyć, że w całym podziale majątku uczestniczka otrzymuje część tego majątku (220 428 zł) znacznie przekraczającą jej udział w majątku wspólnym, a wnioskodawca otrzymał tylko składniki o wartości 53 189 zł. Dysproporcja pomiędzy tymi składnikami jest znaczna i nie można jej zwiększać poprzez przyznanie uczestniczce dodatkowych praw majątkowych kosztem wnioskodawcy, albowiem podział powinien być dokonany w taki sposób, aby osoby nim zainteresowane otrzymały w naturze składniki majątkowe odpowiadające ich udziałowi we wspólności, a wartość poszczególnych udziałów musi być rozliczona przez dopłaty (art. 211 kc w związku z art. 212 § 1 i 2 kc oraz art. 46 kro). W rozpoznawanej sprawie nie ma możliwości podzielenia mieszkania na dwa odrębne, a wnioskodawcy przypadły składniki majątku o znacznie niższej wartości niż jego udział, dlatego też dalsze obniżanie wartości przyznanych mu składników majątku poprzez przekazanie na rzecz uczestniczki kolejnego prawa nie jest uzasadnione, gdyż jej akurat przyznano prawo majątkowe znaczenie przewyższające jej udział, a pierwszeństwo ma podział fizyczny majątku (por. E. Skowrońska – Bocian: Rozliczenia majątkowe małżonków w stosunkach wzajemnych i wobec osób trzecich, Warszawa 2005 r., s. 225). Nie ma znaczenia w tym przypadku to, że żadne z małżonków z garażu przy ul. (...) obecnie nie korzysta, ani to że wnioskodawczyni chciałaby ten garaż wynająć i mieć z niego dochód lub sprzedać, albowiem to czy uda jej się to zrobić oraz kiedy jest zdarzeniem przyszłym i niepewnym, zaś przyznanie jej tego garażu zwiększy kwotę do uregulowania na rzecz wnioskodawcy, a trzeba mieć na uwadze to, że nie ma ona żadnych dochodów poza alimentami od wnioskodawcy. Jednocześnie sprzedanie garażu niekoniecznie musi łączyć się ze sprzedażą ponad cenę ustaloną w toku postępowania, tym bardziej, że jest on w złym stanie jak wskazuje wnioskodawca /k. 233 – 234/.

Należy tu także zwrócić uwagę, że w uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawca korzysta z garażu, ale z materiału dowodowego wynika, że korzysta on z garażu przy ul. (...) (zeznania wnioskodawcy /k. 416/). Tego zastrzeżenia Sąd Rejonowy nie dopisał, jednak wynika to nie tylko z materiału dowodowego, ale też kontekstu uzasadnienia w tej części /k. 475/.

W ocenie przeprowadzonego materiału dowodowego Sąd Rejonowy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów, a dokonane zmiany ustaleń wskazane powyżej wynikały z błędnego przyjęcia procentowego udziału majątków osobistych byłych małżonków w majątku wspólnym. Apelujący w tym zakresie nie wskazali na jakies inne błędy w logice, czy rozważeniu materiału dowodowego w sposób całościowy. Zastrzeżenia zaś dotyczące niewłaściwego przyjęcia procentu udziału w wydatkach na wspólne mieszkanie są o tyle niezasadne, że wydatki te ponoszą współwłaściciele w stosunku do wielkości ich udziału, a udziały w majątku wspólnym, także w mieszkaniu byli małżonkowie mają równe – po połowie (por. art. 207 kc w związku z art. 43 § 1 kro).

Rozkładając zasądzoną od uczestniczki kwotę tytułem dopłat oraz rozliczenia nakładów na raty Sąd Rejonowy w sposób niewłaściwy ocenił, iż prawidłowym będzie ustalenie miesięcznych rat przez 10 lat, albowiem czyni to iluzorycznym zwrot kwoty przyznanej wnioskodawcy. To prawda, że uczestniczka nie pracuje i utrzymuje się tylko z alimentów płaconych przez wnioskodawcę, ale otrzymała ona składnik majątku znacznie przekraczający wartość połowy majątku wspólnego, a wnioskodawca musi mieć realną możliwość uzyskania dopłaty i rozliczenia nakładów. Zdaniem Sądu Okręgowego w obecnej sytuacji właściwym jest wyznaczenie terminu uregulowania zasądzonej od uczestniczki należności w przeciągu dziesięciu miesięcy, tak aby mogła ona zdobyć pieniądze na rozliczenie się z wnioskodawcą. W tym czasie uczestniczka musi podjąć decyzję czy pójść do pracy, zaciągnąć kredyt, sprzedać mieszkanie lub skorzystać z pomocy rodziców, na co wskazywała już w trakcie przesłuchania /k. 461/. Ponadto kwota, którą musi uregulować na rzecz wnioskodawcy stanowi około 25% wartości przyznanego jej składnika majątkowego,

dlatego też Sąd Okręgowy nie widzi potrzeby zabezpieczenia tego roszczenia wnioskodawcy, gdyż majątek którym dysponuje obecnie uczestniczka przekracza czterokrotnie wartość zasądzonej kwoty, a brak zabezpieczenia nie naraża wnioskodawcy na niemożliwość zaspokojenia, gdyż okres, w którym świadczenie ma być spełnione nie jest wydłużony i zamyka się w niecałym roku, co pozwoli wnioskodawcy – w przypadku takiej konieczności – na wszczęcie egzekucji z majątku uczestniczki, po jego upływie, celem uzyskania zaspokojenia.

Dodać należy, że wysokość nakładów poniesionych przez wnioskodawcę i uczestniczkę jest integralnie związana z ustaleniem wartości przedmiotu podziału, chodzi o wartość mieszkania przyznanego uczestniczce, albowiem nakłady te stanowią określony procent w wartości tego lokalu – nie można więc w sposób prawidłowy orzec o wysokości należnej wnioskodawcy kwoty z tytułu dopłaty i zwrotu nakładów nie dokonując ustaleń związanych z wartością tego mieszkania. To z kolei powoduje, że Sąd Okręgowy nie jest w tym przypadku związany granicami wniosków apelacyjnych ani zakazem reformationis in peius (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2003 r., sygn. akt IV CKN, Lex 80241; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1977 r., sygn. akt III CZP 7/11, opublikowana w OSNC z 1977 r., nr 11, poz. 205, T. Ereciński: Apelacja w postępowaniu cywilnym, Warszawa 2012 r., s. 203).

Biorąc powyższe okoliczności pod rozwagę apelacja wnioskodawcy tylko w części okazała się skuteczna, a w pozostałym zakresie jest bezzasadna, zaś apelacja uczestniczki okazała się w całości bezzasadna. Dlatego też postanowienie Sądu Rejonowego należało zmienić, gdyż w sposób nieprawidłowy dokonane zostało rozliczenie nakładów z majątków osobistych na majątek wspólny.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu:

- a. o art. 386 § 1 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc, należało orzec jak w punkcie I.1 postanowienia, albowiem zamieszczone rozstrzygnięcia dotyczące wysokości spłat na rzecz wnioskodawcy oraz uczestniczki przedstawiają jedynie tok myślowy Sądu Rejonowego uwidoczniiony w uzasadnieniu i nie ma potrzeby ukazywania go dodatkowo w sentencji postanowienia, a dodatkowo w rozpoznawanej sprawie nie możemy mówić o spłatach, a jedynie o dopłatach, gdyż zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka otrzymali w podziale określone przedmioty majątkowe,
- b. o art. 386 § 1 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc i art. 45 § 1 i 2 kro należało orzec jak w punktach I.2 oraz I.3 postanowienia,
- c. o art. 386 § 1 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc, art. 45 § 1 i 2 kro, art. 46 kro i art. 212 § 1 i 3 kc należało orzec jak w punkcie I.4 postanowienia,
- d. o art. 386 § 1 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc należało orzec jak w punkcie I.5 postanowienia, albowiem Sąd Okręgowy zmienił rozstrzygnięcie w przedmiocie rozłożenia na raty i ten punkt postanowienia Sądu Rejonowego stał się zbędny,
- e. o art. 386 § 1 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc, art. 520 § 1 kpc i art. 113 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) należało orzec jak w punkcie I.6 postanowienia, albowiem wydatki zostały poniesione przez Skarb Państwa, a do kwoty ich połowy wysokości obciążają wnioskodawcę,
- f. o art. 386 § 1 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc i art. 520 § 1 kpc należało orzec jak w punkcie I.7, albowiem wnioskodawca wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, ale sprawa dotyczy podziału majątku wspólnego, gdzie nie było żądań związanych z ustaleniem nierównych udziałów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r., sygn. akt IV CZ 74/13, LEX nr 1388478, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 r., sygn. akt V CZ 30/12, LEX nr 1231642),
- g. o art. 373 kpc w związku z art. 370 kpc i art. 13 § 2 kpc należało orzec jak w punkcie II postanowienia, gdyż apelacja wnioskodawcy co do kosztów, które nakazano pobrać od uczestniczki na rzecz Skarbu Państwa jest niedopuszczalna, ponieważ nie dotyczy go rozstrzygnięcie w tym zakresie, w żaden sposób go nie krzywdzi w związku z czym nie ma on

interesu prawnego w jego zaskarżeniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2010 r., sygn. akt I CZ 19/10, Lex 686085, T. Ereciński: op. cit., s. 66 – 68),

h. o art. 385 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc należało orzec jak w punktach III. i IV. postanowienia, gdyż apelacja wnioskodawcy w pozostałym zakresie okazała się bezzasadna, a apelacja uczestniczki w całości jest bezzasadna.

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk